
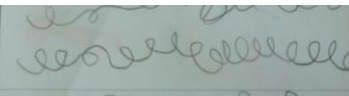

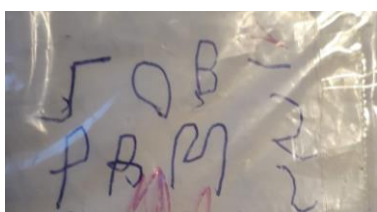
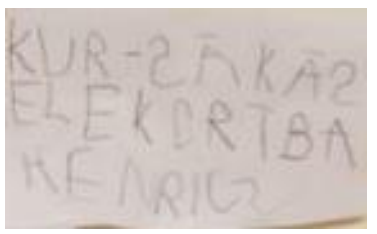
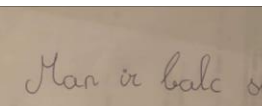

Bērns mācās rakstīt

Bērna rakstītprasme sāk attīstīties jau agrā bērnībā, vēl pirms bērns ņem rokā rakstāmpiederumus. Bērns ar dažādu vingrinājumu palīdzību attīsta roku rakstīšanai: attīsta rokas-acs koordināciju, piemēram, satver un ieliek puzzles gabaliņu tam apredzētajā vietā, giež ar šķērēm; tver, tausta sīkus priekšmetus ar diviem pirkstiem pincetes satvērienā vai trīs “rakstīšanas” pirkstiem; veic vingrinājumus, kuros darbība norit no kreisās uz labo pusi, piemēram, kārtot rindā rotaļu automašīnas vai citus priekšmetus; veic darbības ar aplveida kustībām, lai atbrīvotu rokas locītavu, piemēram, slauka galdu; attīsta ķermeņa augšdaļas un roku muskulatūru.

Rakstītprasme ir sarežģīta prasme, kas bērnam jā mācās, nevis attīstās pati no sevis. Tās attīstībai nepieciešama prasme koncentrēties, pacietība, motivācija un vēlme rakstīt. Vispirms bērns veido izpratni par to, ko nozīmē rakstīt: ar zīmēm “uzlikt” informāciju uz papīra. Savu izpratni bērns parāda imitējot rakstīšanu, tikai pēc tam sāk mācīties atpazīt un rakstīt burtus. Pēc tam bērns veido izpratni, ka vārdi sastāv no atsevišķām daļām (zilbēm, skaņām) un ka skaņas apzīmē ar burtiem. Pirmos, visbiežāk, bērns saklausa līdzskaņus vārda sākumā un/ vai beigās un mācās tos pierakstīt ar atbilstošiem burtiem. Tādēļ sākotnēji bērns pierakstīs tikai atsevišķus burtus, nevis pilnus vārdus. Pēc tam bērns mācās atšķirt vārdus teikumā un rakstot parādīt atsevišķus vārdus, ievērojot atstarpes starp tiem.

Bērna rakstītprasmes attīstība		
Piemērs	Bērna darbība, zināšanas	Pieaugušā darbības mācīšanās atbalstam
	Bērns brīvi darbojas, eksperimentē ar rakstāmpiederumiem - švīkā, aplō. Bērns vēl apzināti nesauc to par rakstīšanu.	Ļauj ilgstoši švīkāt, eksperimentēt ar dažāda veida rakstāmajiem. Ar rokām un ķermeni (bez rakstāmpiederumiem) veic kustības no augšas uz leju, no kreisās puses uz labo, aplōšanu pa kreisi (rakstīšanas virziens). Piedāvā zīmēt ar pirkstiem smiltīs, strādāt ar pirkstu krāsām.
	Bērns imitē rakstīšanu, bieži var komentēt, pastāstīt, ko raksta. Bērns izprot rakstīšanas būtību, saprot, ka rakstīt nozīmē pierakstīt domas, informāciju u.c. Vienā līnijā savilkta “skribuļi” norāda, ka bērns ir ievērojis rakstīšanas horizontālo virzienu. Iespējams, ka reizēm bērns imitē rakstīšanu no kreisās uz labo un reizēm no labās uz kreiso pusi.	Atbalsta rakstīšanas imitēšanu, aicina bērnu “izlasīt” rakstīto. Rakstot bērnu klātbūtnē, pieaugušais sadala vārdus skaņās un pieraksta skaņas ar burtiem, skaļi demonstrējot savu domāšanas procesu. Piedāvā vingrinājumus burtu elementu (svītra, lociņš, ovāls, pusovāls, cilpa) rakstīšanai, piemēram, rosina zīmēt mākoņus un kā īst liet.
	Bērns imitē rakstīšanu, zīmējot/rakstot burtiem līdzīgas zīmes, piemēram, aplūs, ķekšus, svītras. Bērns zina, ka vārdus/tekstu raksta ar burtiem, bet vēl	Atbalsta rakstīšanas imitēšanu, aicina bērnu “izlasīt” rakstīto. Veicina bērnam nozīmīgu burtu atpazīšanu. Rosina bērnu izpētīt burta formu (dažādu

	nepazīst burtus un tos neraksta.	izmēru burti, kurus sajust ar rokām, pārvilkot ar pirkstiem). Demonstrē burta rakstību, aicina bērnu izpildīt burta rakstīšanas kustības gaisā, uz paklāja, sev uz rokas, draugam uz muguras u.c. Rosina bērnu rakstīt dažādu izmēru burtus uz liela laukuma.
	Bērns imitē rakstīšanu, virkņējot dažādus sev zināmos burtus. Bērns atpazīst burtus, zina, ka vārdus veido burti, bet vēl nesadzird skaņas vārdos un nesaista tās ar burtiem.	Atbalsta rakstīšanas imitēšanu, aicina bērnu “izlasīt” rakstīto. Uzsver un paspilgtina pirmo skaņu vārdā. Spēlē spēles, kas palīdz atpazīt skaņām atbilstošos burtus. Uzsver vārdus, kuri sākas ar vienu un to pašu skaņu.
	“Nakts, zvaigznes.” Bērns sadzird vārda pirmo skaņu (ne vienmēr bērni sadzird tieši pirmo skaņu vārdā, tā var būt arī kāda skaņa vārda vidū vai beigās), un prot to pierakstīt ar burtu.	Palīdz rakstīt un saklausīt skaņas vārdos, runājot lēni un skaidri. Piedāvā rotaļas un spēles skaņu saklausīšanai vārdos.
	“Pirmais zobīņš.” Bērns sadzird lielāko daļu skaņu vārdos, visbiežāk līdzskaņus un dažus patskaņus. Ir bērni, kuri reizē ar burtiem izmanto burtiem līdzīgas zīmes, tā parādot, ka viņi sadzird vārdā skaņu, bet nezina, kā to pierakstīt. Bērns var rakstīt vārdus un burtus spoģurakstā.	Izrunā īsus vārdus pa skaņām. Aicina runāt līdzi un pie katras nosauktās skaņas veic kādu iepriekš norunātu kustību, tad kopā secina, cik skaņu vārdā. Raksta izrunāto vārdu. Novēro, kurus burtus bērns raksta un kurus vēl neraksta, lai tos aktualizētu. Modelējot rakstīšanu, pievērš uzmanību atsevišķiem vārdiem, uzsver, ka starp vārdiem atstāj brīvu vietu - atstarpi.
	Bērns sadala vārdus skaņās, pazīst un raksta burtus. Teikumā atšķir atsevišķus vārdus. Bērns var rakstīt atsevišķus burtus spoģurakstā.	Demonstrē rakstīto burta rakstību, aicina bērnu izpildīt burta rakstīšanas kustības gaisā, uz paklāja, sev uz rokas, kādam citam uz muguras u.c. Rosina bērnu rakstīt dažādu izmēru rakstītos burtus lielā laukumā. Lasot un rakstot, pievērš uzmanību teikumiem un pieturzīmēm. Ar intonācijas palīdzību parāda izsaukuma un jautājuma zīmju nozīmi.
	Bērns raksta teikumus.	Turpina atbalstīt un palīdzēt bērnam izkopt rakstītprasmi, teksta veidošanu, pareizrakstību, gramatiku.